

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	2Tdo/19/2018
Identifikačné číslo spisu:	4110010764
Dátum vydania rozhodnutia:	30.04.2018
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Piovartsy
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2018:4110010764.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Martina Piovartsyho a sudcov JUDr. Františka Moznera JUDr. Petra Paludu v trestnej veci obvineného Y. D. a spol. pre zločin ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. a iné, o dovolaní obvineného Y. D. podanom prostredníctvom obhajkyne JUDr. Ivety Lenčéšovej proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015, na neverejnom zasadnutí konanom 30. apríla 2018 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Tr. por. dovolanie obvineného Y. D. s a o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 14. augusta 2015, sp. zn. 4T/107/2010, bol obvinený Y. D. uznaný za vinného zo spáchania zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbahu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. a T. U. z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. v jednočinnom súbahu s prečinom výtržníctva podľa § 364 ods. 1 písm. a) Tr. zák. na tom skutkovom základe, že
dňa 14. apríla 2007 okolo 00:30 hod. v Q. na W. ul. č. X na chodníku pred budovou bývalej kotolne pri Základnej škole W. po predchádzajúcom verbálnom konflikte obžalovaný Y. D. fyzicky napadol Ing. R. X. tým spôsobom, že silným úderom päťou ľavej ruky ho zasiahol do pravej časti tváre a čela, v dôsledku čoho poškodený spadol na betónovú cestu, čím mu spôsobil opuch a podkožné rozdutie tvárovej časti vpravo (aj čelo), hematóm okolo očnice vpravo, zlomeninu tvárových kostí vpravo v oblasti čelustno-lícneho komplexu, krvácanie pod tvrdú blanú mozgu v čelovej oblasti mozgu a v čelovo-temennej oblasti vpravo, krvácanie nad tvrdou blanou mozgu v čelovo temennej oblasti mozgu vpravo, krvácanie pod mäkkou blanou mozgu v čelovej oblasti bazálne a mierne aj v spánkových oblastiach mozgu obojstranne, pomliaždenie v čelových lalokoch mozgu obojstranne, zlomeninu lebečnej klenby siahajúcej od čelovej kosti vpravo pokračujúcu sagitálne na konvexite lebky v sagitálnom šve a končiacu jemnou líniou na záhlavovej kosti vľavo, krvácanie v dutine čelovej kosti vpravo, pričom počas liečby bola poškodenému stanovená prechodná diagnóza tzv. organického psychosyndrómu s pseudoneurastenicou symptomatikou - po traume CNS a v dôsledku zranení bol poškodený Ing. R. X. práceneschopný od 14. apríla 2007 do 31. októbra 2007;
následne po útoku obžalovaného Y. D. na poškodeného Ing. R. X., J. U. chcel zabrániť odchodu

obžalovanému T. U. prítomnému na mieste činu tým spôsobom, že ho chytil za ruku v oblasti lakťa, ktorý na to reagoval úderom päťou stredne silnej intenzity do oblasti ľavého oka poškodeného J. U., v dôsledku čoho tento spadol na zem, čím mu spôsobil otras ľavej očnej gule a opuch horného viečka ľavého oka so vznikom cepahlagie, v dôsledku ktorých zranení bol poškodený J. U. práceneschopný od 14. apríla 2007 do 01. mája 2007.

Za to bol obvinenému Y. D. podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písmeno j) Tr. zák. a zistenia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák. uložený úhrnný trest odňatia slobody 4 (štyri) roky.

Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Tr. zák. bol obvinený na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Podľa § 287 odsek 1 Tr. por. bola obžalovanému Y. D. uložená povinnosť nahradiť škodu poškodeným:

- 1) T. M. R., a. s. U., J. XX, IČO:XXXXXXXXX vo výške 3.974,40 Eur,
- 2) Y. R., ústredie, I.. XX. G.. X a XX, U. vo výške 2.274,44 Eur,
- 3) Ing. R. X., nar. X. G. XXXX, bytom Q.. X.. XXX/X škodu vo výške 8 769.44 Eur.

T. U. bol podľa § 156 ods. 1 Tr. zák. za zistenia poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. j) Tr. zák., zistenia priťažujúcej okolnosti podľa § 37 písm. h) Tr. zák., s použitím § 38 ods. 2 Tr. zák. a § 41 ods. 1 Tr. zák., uložený úhrnný trest odňatia slobody v trvaní 1 (jeden) rok.

Podľa § 49 ods. 1 písm. a)/ Tr. zák. mu bol výkon trestu odňatia slobody podmiennečne odložený.

Podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. mu bola určená skúšobná doba v trvaní 18 (osemnásť) mesiacov.

Podľa § 287 ods. 1 Tr. por. bola T. U. uložená povinnosť nahradiť škodu poškodeným:

- 1) T. M. R., a. s. U., J. XX, IČO:XXXXXSXX vo výške 1.034 Eur,
- 2) J., R.. X, U. vo výške 115,15 Eur,
- 3) J. U., nar. XX. H. XXXX, bytom Q., W.. G. č. XXX/XX vo výške 186,82 Eur.

Podľa § 288 ods. 2 Tr. por. bol poškodený J. U., nar. XX. H. XXXX, bytom Q., W. č. XXX/XX so zvyškom nároku na náhradu škody odkázaný na občianske súdne konanie.

Na podklade odvolania obvineného Y. D. Krajský súd v Nitre rozsudkom z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015 podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. e), ods. 3 Tr. por. napadnutý rozsudok zrušil vo vzťahu k nemu vo výroku o treste.

Podľa § 322 ods. 3 Tr. por. krajský súd sám rozhodol tak, že obvinenému podľa § 155 ods. 1 Tr. zák. s použitím § 38 ods. 2, ods. 3 Tr. zák. po zistení poľahčujúcich okolností uvedených v § 36 písm. d), písm. j) Tr. zák. a zistení priťažujúcej okolnosti uvedenej v § 37 ods. 3 písm. e) Tr. zák. uložil úhrnný trest odňatia slobody 3 (tri) roky.

Podľa § 51 ods. 1 Tr. zák. výkon uloženého trestu obvinenému podmiennečne odložil a zároveň mu uložil probačný dohľad nad správaním obvineného v skúšobnej dobe.

Podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. ustanovil skúšobnú dobu 5 (päť) rokov.

Podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. uložil obvinenému povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.

Proti tomuto rozsudku Krajského súdu Nitra ako aj proti konaniu, ktoré mu predchádzalo, podal obvinený prostredníctvom obhajkyne 3. apríla 2017, doručené Okresnému súdu Nitra 04. apríla 2017 dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), písm. c) a § 374 ods. 3 Tr. por.

Na odôvodnenie danosti dovolacieho dôvodu uplatneného podaným dovolaním podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. s poukazom na čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a viaceré ním označené rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky obvinený argumentoval poukazom na v dovolaní konkretizované zmeny, ku ktorým došlo v obsadení senátu prvostupňového súdu pri prejednaní a rozhodnutí jeho veci.

Naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. obvinený zas videl v tom, že podaným odvolaním napadol prvostupňový rozsudok v celom rozsahu t. j. aj výrok o náhrade škody, pretože sa ním domáhal oslobodenia spod obžaloby podľa § 285 písm. b) Tr. por., s ktorým je obligatórne spojené aj odkázanie poškodených s nárokom na náhradu škody podľa § 288 ods. 3 Tr. por. na občianske súdne konanie.

Upriamil pozornosť na výrok dovolaním napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorým bola upravená lehota splatnosti náhrady škody tak, že „podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. sa ukladá povinnosť nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.“

Uviedol, že ak bola výška škody určená výrokom rozsudku prvostupňového súdu a odvolací súd jej splatnosť chcel modifikovať, mal potom zrušiť výrok o náhrade škody prvostupňového rozsudku a nahradiť ho výrokom novým. Pretože však v otázke splatnosti náhrady škody došlo zjavne k jej modifikácii za súčasného potvrdenia výroku o náhrade škody z prvostupňového rozsudku, vznikol stav právnej neistoty, kedy napriek tomu, že škoda sa nestala splatnou (skúšobná doba uplynie 10. decembra 2020 kedy uplynie aj posledný deň lehoty na dobrovoľné splnenie uloženej povinnosti poškodenému uhradiť spôsobenú škodu vo výške 18 769,44,- €) je voči nemu vedené exekučné konanie v právnej veci oprávneného Ing. R. X. o vymozenie pohľadávky v uvedenej sume na Exekútorskom úrade JUDr. Miroslava Šupu, súdneho exekútora pod sp. zn. EX 344/2016, a na Okresnom súde Nitra pod č. k. 9Er/825/2016 a to práve s poukazom na právoplatný a vykonateľný výrok súdu prvého stupňa, ktorý určuje výhradne výšku škody bez určenia jej splatnosti.

Postup, ktorý zvolil odvolací súd tým, že mu určil lehotu na dobrovoľné nahradenie škody, sa bez úpravy výroku o náhrade škody obsiahnutého v rozhodnutí súdu prvého stupňa stal zjavne neúčelný, keďže bez ohľadu na určenie lehoty splatnosti je voči nemu vedené exekučné konanie. Týmto postupom napriek jeho odvolaniu došlo k porušeniu práva na obhajobu, pretože krajský súd nerozhodol o výroku o náhrade škody za súčasného uloženia povinnosti nahradiť škodu v skúšobnej dobe v rámci podmieneného odloženia výkonu uloženého trestu.

Navrhol preto, aby najvyšší súd podľa § 386 ods. 1 Tr. por. z dôvodu § 371 ods. 1 písm. b) a písm. c) Tr. por. rozsudkom vyslovil, že právoplatným rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015 bol porušený zákon v ustanovení § 322 ods. 3 Tr. por., rozsudkom Okresného súdu Nitra zo 14. augusta 2015, sp. zn. 4T/107/2010 v ustanovení § 2 ods. 7 Tr. por. v jeho neprospech, podľa § 386 ods. 2 Tr. por., napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a súčasne zrušil aj citovaný rozsudok okresného súdu a zároveň, aby zrušil aj rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. Okresnému súdu Nitra prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

V súlade s ustanovením § 376 Tr. por. prvostupňový súd dovolanie obvineného Y. D. doručil na vyjadrenie stranám, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté.

T. U. vo svojom písomnom podaní k dovolaniu obvineného uviedol, že k nemu nemá žiadne pripomienky ani výhrady, pretože podané dovolanie smeruje proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015 a on bol odsúdený rozsudkom Okresného súdu v Nitre zo 14. augusta 2015, sp. zn. 4T/107/2010, proti ktorému odvolanie nepodal.

Poškodený Ing. R. X. navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Tr. por. odmietnuť,

alternatívne navrhol, aby ho dovolací súd podľa § 392 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Dovolacie námietky obvineného týkajúce sa náhrady škody označil za nesprávne a v tomto smere poukázal na vyjadrenie Krajského súdu v Nitre obsiahnuté v jeho listine z 20. februára 2017 označenej ako: „Vec: Odpoveď na žiadosť zo dňa 07. februára 2017“, v ktorej predsedníčka senátu JUDr. Zita Matyášová deklarovala, že rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015 bol na podklade odvolania obžalovaného, toho času právoplatne odsúdeného Y. D. zrušený rozsudok Okresného súdu Nitra sp. zn. 4T/110/2010 len vo výroku o treste, pričom výrok o vine a výrok o náhrade škody zostali nedotknuté. Ďalej v citovanom liste Krajský súd uviedol, že ako odvolací súd preskúmal všetky výroky napádaného rozsudku, preto rozsudok súdu prvého stupňa nadobudol ako celok právoplatnosť dňom rozhodnutia odvolacieho súdu 10. decembra 2015.

Z toho jednoznačne vyplýva, že výrok citovaného rozsudku Okresného súdu Nitra, ktorým bola obvinenému uložená povinnosť nahradiť škodu okrem iných poškodených aj jemu zostal rozhodnutím krajského súdu nedotknutý a nadobudol právoplatnosť 10. decembra 2015 ako aj vykonateľnosť. V tejto súvislosti poukázal aj na komentár publikácie Trestný poriadok Stručný komentár autorov Štefan Minárik a kolektív, vydaný v roku 2006 (strana 732) z ktorého vyplýva, že výrok o náhrade škody uvedený v trestnom rozsudku je vykonateľný ihneď po právoplatnosti tohto rozsudku. Dôkazom toho je i doložka právoplatnosti a vykonateľnosti, ktorú rozsudok Okresného súdu v Nitre zo 14. augusta 2015, sp. zn. 4T/107/2010 obsahuje a z ktorej vyplýva, že citovaný rozsudok je vykonateľný dňom 10. decembra 2015.

Dodal, že povinnosť obsiahnutá vo výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015, ktorá bola obvinenému uložená odvolacím súdom ako súčasť probačného dohľadu podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. v spojitosti s ustanovením § 51 ods. 2 Tr. zák. (povinnosť stanovujúca obžalovanému nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu) nič nemení na vykonateľnosti výroku o náhrade škody, uvedeného v citovanom rozsudku Okresného súdu Nitra. Vo výroku rozsudku Krajského súdu v Nitre z 10. decembra 2015, sp. zn. 4To/102/2015 je vymedzená povinnosť podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák., ktorú odvolací súd uložil obvinenému ako súčasť probačného dohľadu (§ 51 ods. 2 Tr. zák.), ktorá je ďalšou sankciou uloženou obvinenému a určite nie zmierňujúcou skutočnosťou v tom, že by mala byť predĺžená doba, do ktorej je obvinený povinný nahradiť spôsobenú škodu. Citovaný výrok, ktorého predmetom je uloženie povinnosti podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. ako súčasť probačného dohľadu podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. žiadnym spôsobom nezasahuje do výroku o náhrade škody a tento nemení.

Navrhol preto, aby dovolací súd rozhodol spôsobom uvedeným v petite jeho vyjadrenia.

Iné strany, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní obvineného priamo dotknuté sa k dovolaniu obvineného nevyjadrili a nevyjadrili sa ani k vyjadreniam T. U. a poškodeného Ing. R. X..

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) po preskúmaní predloženého spisového materiálu a obsahu podaného dovolania zistil, že dovolanie obvineného Y. D. proti napadnutému právoplatnému rozsudku krajského súdu je prípustné (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a), písm. h) Tr. por. v spojení s § 566 ods. 3 Tr. por.), bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b) Tr. por.), v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Tr. por.) a na zákonom určenom mieste (§ 370 ods. 3 Tr. por.). Dovolanie súčasne spĺňa podmienky uvedené v § 372 a § 373 Tr. por., ako aj obsahové náležitosti uvedené v § 374 Tr. por., a nie je daný dôvod na postup súdu podľa § 382 písm. a), písm. b), písm. d), písm. e) a písm. f) Tr. por., avšak nie je dôvodné.

Najvyšší súd Slovenskej republiky úvodom pripomína, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávných chýb, ktoré by svojím charakterom mohli mať výrazný vplyv na konanie a jeho procesný výsledok, a preto je

potrebné ich odstrániť, a ktoré sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Tr. por.

Dovolací súd nie je povolaný na revíziu napadnutého rozhodnutia z vlastnej iniciatívy, práve naopak z ustanovenia § 385 ods. 1 Tr. por. *expresis verbis* vyplýva, že je viazaný dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené.

Podľa § 371 ods. 1 Tr. por. dovolanie okrem iných dôvodov možno podať aj vtedy, ak:

- b) súd rozhodol v nezákonnom zložení,
- c) zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu,

Podľa ustálenej praxe dovolacieho súdu vo vzťahu k výkladu dovolacích dôvodov uvedených v ustanovení § 371 ods. 1 písm. b), písm. c) je potrebné uviesť nasledovné.

Nezákonne zloženým súdom (§ 371 ods. 1 písm. b) Tr. por.) sa rozumie súd, ktorý je obsadený v rozpore s ustanoveniami určujúcimi zloženie súdneho orgánu, ktorý má vec prejednať a rozhodnúť. Pôjde najmä o prípady, keď rozhodoval samosudca namiesto senátu alebo keď bol senát súdu zložený z predsedu senátu a prísediach, hoci mal rozhodovať senát zložený len zo sudcov, alebo naopak, keď senát rozhodoval v neúplnom zložení, a pod. Trestný poriadok, ako aj zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) vymedzujú obsadenie súdu od samosudcu až po rozmanité rozhodovacie útvary (senáty) zložené z troch a viacerých sudcov. Požiadavka zákonného zloženia súdu nachádza svoje vyjadrenie v zásade prideľovania vecí jednotlivým sudcom alebo senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v rozvrhu práce a spôsobom, ktorý určuje zákon. Uvedené je zároveň premietnutím ústavného princípu, že nikto nemôže byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi, zakotveného v čl. 48 ods. 1, prvej vete Ústavy Slovenskej republiky, ktorý je ústavnou zárukou pre každého, že v jeho veci bude rozhodovať súd a sudcovia, ktorí sú na to povolaní podľa vopred známych pravidiel, ktoré sú obsahom rozvrhov práce upravujúcich prideľovanie súdnych vecí jednotlivým sudcom tak, aby bola zachovaná zásada pevného prideľovania súdnej agendy a aby bol vylúčený výber súdov a sudcov „ad hoc“ (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. októbra 2005, sp. zn. I. ÚS 239/04, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 18. októbra 2007, sp. zn. IV. ÚS 257/07). Rozhodovanie vecí zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu zaručeného v čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Základné právo na zákonného sudcu vyplývajúce z čl. 48 ods. 1 ústavy má za cieľ zabrániť tomu, aby súd, ktorý má konkrétnu vec prerokovať a rozhodnúť, bol obsadený spôsobom, ktorý by sa dal označiť za svojvoľný alebo prinajmenšom za účelový.

Zásadným porušením práva na obhajobu (§ 371 ods. 1 písm. c) Tr. por.) sa rozumie najmä porušenie ustanovení o povinnej obhajobe, teda stav, keď obvinený po určitú časť trestného konania nemal obhajcu napriek tomu, že ho mal mať, a zároveň orgány činné v trestnom konaní alebo súd, v tomto čase skutočne vykonávali úkony trestného konania, ktoré smerovali k vydaniu meritórneho rozhodnutia, ktoré bolo napadnuté dovolaním. Výnimočne môže ísť aj o iné pochybenie súdu alebo orgánov činných v trestnom konaní, v dôsledku ktorého dôjde k odňatiu alebo znemožneniu riadneho uplatnenia procesných práv obvineného. Zároveň je však potrebné zdôrazniť, že nie každé porušenie práva obvineného na obhajobu môže mať za následok konštatovanie naplnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Zákon totiž výslovne požaduje, aby išlo o porušenie zásadné. Takéto porušenie musí teda kardinálnym, kľúčovým spôsobom zasiahnuť do možnosti obvineného uplatniť svoje základné právo brániť sa proti tvrdeniam obžaloby. Prípadné porušenie práva na obhajobu, pokiaľ sa zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, preto samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Pri posudzovaní, či v tom ktorom prípade bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, je potrebné vychádzať zo všetkých okolností a špecifik konkrétného prípadu a tieto individuálne ako aj vo vzájomných súvislostiach vyhodnotiť. Právo na obhajobu treba chápať ako vytvorenie podmienok pre úplné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov

činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

Preskúmaním obsahu predloženého spisu najvyšší súd zistil nasledovné skutočnosti:

S dovolacími námietkami obvineného vznesenými podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por. vychádzajúc z podrobného popisu situácie, za ktorej došlo k dovolateľom namietaným zmenám v zložení senátu, a príslušnej zákonnej úpravy, dospel dovolací súd k záveru, že odvolacia námietka obvineného, že vo veci rozhodoval súd v nezákonnom zložení, neobstojí.

Najvyšší súd poznamenáva, že napriek platnosti § 371 ods. 4 Tr. por. a skutočnosti, že namietaná okolnosť zloženia senátu prvostupňového súdu bola obvinenému známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, čo napokon vyplýva aj zo strany štyri jeho dovolania, na ktorej odkazuje na rozhodnutie najvyššieho súdu zo 16. októbra 2015, sp. zn. 3 Tdo 23/2013 v tom smere, že so zreteľom na čl. 48 ústavy nie je ani rozhodujúce, či obvinený túto skutočnosť namietal v rámci riadneho alebo až mimoriadneho opravného prostriedku, nakoľko obmedzujúce ustanovenie § 371 ods. 4 Tr. por. veta pred bodkočiarkou Tr. por. v prípade dovolacieho dôvodu pod písmenom b) prvého odseku § 371 Tr. por. je vzhľadom na uvedený ústavný článok neaplikovateľné, splnenie zákonnej podmienky tohto dovolacieho dôvodu skúmal nielen z formálneho, ale aj z materiálneho hľadiska.

Ústavný imperatív, podľa ktorého nikoho nemožno odňať jeho zákonnému sudcovi, porušenie ktorého obvinený vznesenou námietkou, spočívajúcou v tom, že v priebehu prejednávania posudzovanej veci na súde prvého stupňa došlo k ním označeným zmenám v zložení senátu, slúži k ochrane predovšetkým pred svojvoľným či účelovým obsadením konajúceho súdu ad hoc a nemožno ho zamieňať za procesný prostriedok, ktorým by malo byť ex post zvrátené už vydané rozhodnutie. Hoci je v tejto súvislosti potrebné súhlasiť s názorom, že právo na zákonného sudcu sa priznáva bez rozdielu medzi sudcom a prísediacim sudcom z radov občanov, uvedené ešte neznamena, že sudcovia a prísediaci sudcovia z radov občanov majú rovnaké právne postavenie, či, že sa na nich vzťahuje rovnaký režim kreovania.

Pritom už z legálnej definície zákonného sudcu vyjadrenej v § 3 ods. 3 zákona o súdoch („Zákonný sudca je sudca, ktorý vykonáva funkciu sudcu na príslušnom súde a bol určený v súlade so zákonom a s rozvrhom práce na konanie a rozhodovanie o prejednávanej veci. Ak súd rozhoduje v senáte, zákonnými sudcami sú všetci sudcovia určení podľa rozvrhu práce na konanie a rozhodovanie v senáte.“) vyplýva, že pre uplatnenie práva na zákonného sudcu má kľúčový význam rozvrh práce súdu, nakoľko citovaná právna úprava pre záver o tom, že ide o zákonného sudcu, vyžaduje, aby sudca bol na konanie a rozhodovanie v prejednávanej veci určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce ustanoveným pre kalendárny rok, v ktorom sa pre vec určuje konkrétny zákonný sudca. Pridelenie veci konkrétnemu sudcovi ako predsedovi senátu realizované náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky a určenie dvoch prísediacich sudcov výberom zo zoznamu prísediacich sudcov, tvoriaceho prílohu rozvrhu práce, je tak s ohľadom na uvedené len rôznym technicko-administratívnym spôsobom naplnenia obsahu slovného spojenia „určený v súlade so zákonom a rozvrhom práce,“ použitým v dikcii § 3 ods. 3 zákona o súdoch. Z doposiaľ prezentovaného je potom potrebné vyvodiť všeobecný záver, že súd rozhoduje v zákonnom zložení, pokiaľ rozhoduje v zložení, vyplývajúcom z rozvrhu práce súdu účinného v čase, keď k prideleniu veci na konanie a rozhodovanie došlo.

Dovolací súd preto v súvislosti s predmetnou dovolacou námietkou obvineného skúmal, či bola rešpektovaná zásada pridelenia vecí jednotlivým senátom v súlade s pravidlami obsiahnutými v Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na roky 2010 - 2014 a jeho prílohami na tieto roky a spôsobom, ktorý určuje zákon.

Zo spisového materiálu je zrejmé, že predmetná trestná vec obvineného dňa 18. júna 2010 bola náhodným výberom, zabezpečeným podateľňou pomocou technických a programových prostriedkov schválených Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky (prostredníctvom generátora), pridelená

na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. Monike Farkašovej.

Z Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na roky 2010 - 2014 a jeho príloh č. 5, vyplýva, že každému predsedovi senátu trestnoprávneho oddelenia (a tým aj príslušnému senátu) boli pridelení konkrétni prísediaci z radov občanov. V kontexte prejednávanej veci to znamená, že po pridelení veci zákonnej sudkyňi Mgr. Monike Farkašovej ako predsedníčke senátu 4T, táto mala v zmysle v tom čase účinného rozvrhu práce možnosť a zároveň povinnosť dotvoriť senát na prejednanie a rozhodnutie trestnej veci obvineného výlučne z tých prísediacich, ktorí boli príslušným rozvrhom práce určení na konanie a rozhodovanie trestných vecí pridelených do senátu 4T. Tími boli v danom prípade prísediaci zaradení v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na roky 2010 - 2014 a jeho príloh č. 5 do zoznamu prísediacich.

Je preto nepochybné, že pokiaľ predmetný rozvrh práce popísaným spôsobom upravoval kreovanie senátu po pridelení veci konkrétnemu sudcovi (predsedovi senátu) trestnoprávneho oddelenia, iba postup v rozpore s ním, by znamenal porušenie práva nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. K takémuto stavu však v posudzovanej veci nedošlo.

Pri štúdiu spisového materiálu totiž pozornosti dovolacieho súdu nemohlo uniknúť, že síce na verejnom zasadnutí okresného súdu 27. septembra 2010 o predbežnom prejednaní obžaloby konal prvostupňový súd v zložení Mgr. Monika Farkašová, predsedníčka senátu a Dušan Beňa a Ján Ligas ako prísediaci, avšak zo zápisnice o tomto procesnom úkone vyplýva, že na záver v prítomnosti obžalovaných Y. D. a T. U. prísediaci Ján Ligas súdu oznámil, že jeho manželka má vážne zdravotné problémy, je pripútaná na lôžko, potrebuje jeho každodennú pomoc a preto sa nemôže zúčastniť ďalších zasadnutí senátu. Z tohto dôvodu na verejnom zasadnutí predsedníčka senátu rozhodla, že na hlavné pojednávanie bude volaný iný prísediaci. Pozornosti dovolacieho súdu neunikla ani tá skutočnosť, že v priebehu rokov 2010 a 2011 bolo hlavné pojednávanie vykonané viackrát a s rôznymi prísediacimi, avšak v tomto čase dokazovanie z rôznych dôvodoch vykonané nebolo. Až v priebehu rokov 2012, 2013 a 2014 bolo na hlavnom pojednávaní v niektorých prípadoch vykonané dokazovanie, vždy však v rovnakom zložení senátu Mgr. Monika Farkašová, predsedníčka senátu, Dušan Beňa a Veronika Mikulcová ako prísediaci. Z príloh č. 5 rozvrhu práce Okresného súdu Nitra na roky 2012, 2013 a 2014 (zoznam prísediacich na trestnom úseku) vyplýva, že uvedení prísediaci boli v ňom zaradení ako prísediaci v senáte 4T.

Judikatúrou bolo pritom ustálené (stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 83/2015 publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a súdov Slovenskej republiky č. 7/2015), že prísediaceho možno v konaní nahradiť, ak pôvodne určený prísediaci nemôže vo veci konať a rozhodnúť. Na tento účel predseda senátu určí iného prísediaceho zo zoznamu prísediacich sudcov okresného súdu, ktorý tvorí prílohu rozvrhu práce súdu. Uvedené odzrkadľuje postup predsedníčky senátu Mgr. Moniky Farkašovej aj v prejednávanej trestnej veci obvineného Y. D., keď ňou pôvodne určený prísediaci Ján Ligas sa z objektívnych dôvodov nemohol ďalej zúčastňovať konania a rozhodovania vo veci, a preto bol nahradený Veronikou Mikulcovou, a to už zo zoznamu prísediacich zvolených na obdobie rokov 2012, 2013 a 2014. Prirodzene, ak by k jeho nahradeniu došlo po otvorení hlavného pojednávania a začatí vykonávania dokazovania, bol by daný dôvod na postup podľa § 277 ods. 5 Tr. por., čo sa však v danom prípade nestalo.

Na základe uvedeného dovolací súd, vychádzajúc zo spisového materiálu (predovšetkým zo zápisníc o hlavnom pojednávaní), uzavrel, že predmetná trestná vec obvineného bola na hlavnom pojednávaní po celý (rozhodujúci) čas konania prejednávaná a rozhodnutá v tom istom (v rovnakom) zložení senátu, čo je sine qua non záveru o tom, že vo veci rozhodoval súd v zákonnom zložení a prvostupňový súd (predsedníčka senátu) v zápisnici o verejnom zasadnutí a v prítomnosti obžalovaných vysvetlil dôvod zmeny v zložení senátu (prísediacich). Uvedené zistenie vylučuje naplnenie uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Tr. por.

Napokon aj z viacerých rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky, (napr. II. ÚS 87/01 a II. ÚS 15/96) vyplýva, že právo „nebyť odňatý svojmu zákonnému sudcovi nemožno interpretovať tak

extenzívne, aby sa spájalo s osobou jediného sudcu. Účel základného práva priznaného podľa čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky sa splní, keď o práve občana rozhoduje sudca pridelený na výkon funkcie na súd toho stupňa súdnej moci, ktorý je vecne a miestne príslušný rozhodnúť za predpokladu, že podľa rozvrhu práce ide o sudcu, ktorý je oprávnený konať a rozhodovať určitý druh súdnej agendy. Ak však nastanú okolnosti odôvodňujúce presun takto pridelennej veci na iného sudcu (napr. dlhodobá neprítomnosť sudcu, náhle prekážky brániace sudcovi vykonávať jednotlivé úkony v konaní), treba tých sudcov, ktorým boli veci následne pridelené v dôsledku uvedených prekážok, tak isto považovať za zákonných sudcov v zmysle čl. 48 ods. 1 Ústavy.

K rovnakému záveru dospel dovolací súd aj ohľadom dovolacích námietok vznesených obvineným podľa § 371 ods. 1 písm. c) Tr. por. Po oboznámení sa s ich obsahom a následnom preštudovaní spisového materiálu dovolací súd zistil, že tieto nie sú spôsobilé naplniť zákonný obsah dovolateľom uplatneného dovolacieho dôvodu v kvalite požadovanej zákonom pre jeho relevanciu, t. j. že by išlo o „zásadné“ porušenie práva na obhajobu.

Tak, ako na to správne poukázal prostredníctvom advokáta JUDr. Reného Hudzoviča poškodený Ing. R. X. vo svojom vyjadrení k dovolaniu obvineného, dovolaním napadnutým rozsudkom Krajského súdu v Nitre bol vo vzťahu k obvinenému zrušený výlučne len výrok o treste, nie však výrok o náhrade škody, ktorý napadnutým rozsudkom zostal nedotknutý a dňom rozhodnutia krajského súdu nadobudol právoplatnosť a aj vykonateľnosť. Krajský súd svojím výrokom o treste na verejnom zasadnutí vykonanom v prítomnosti obhajcu obvineného (obvinený pred vykonaním verejného zasadnutia výslovne písomne požiadal, aby bolo verejné zasadnutie vykonané v jeho neprítomnosti) v napadnutom rozsudku pri podmienenom odklade výkonu trestu odňatia slobody s probačným dohľadom uložil obvinenému podľa § 51 ods. 4 písm. c) Tr. zák. len ním uvádzanú povinnosť ako súčasť probačného dohľadu podľa § 51 ods. 2 Tr. zák. V žiadnom prípade však nezmenil výrok o náhrade škody, ktorý zostal napadnutým rozsudkom krajského súdu nedotknutý, čo napokon vyplýva aj zo samotného znenia jeho výroku v ktorom výslovne uvádza, že podľa § 321 ods. 1 písm. b), písm. e), ods. 3 Tr. por. zrušuje sa napadnutý rozsudok vo výroku o treste vo vzťahu k obžalovanému Y. D., t. j. nie vo výroku o náhrade škody.

Na podklade týchto úvah Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti tohto uznesenia.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.